

Κυπριακή Ναυτιλία και Ανταγωνισμός: Το νέο καθεστώς φόρου χωρητικότητας

Κώστας Σταματίου
Δικηγόρος-Συνέταρος Ανδρέας
Νεοκλέους & Σία Δ.Ε.Π.Ε.
Επισκέπτης καθηγητής Frederick
University Cyprus
Μέλος επιτροπής ναυτιλίας Παγκύπριου
Δικηγορικού Συλλόγου

Ο Κυπριακός εμπορικός στόλος συγκαταλέγεται ανάμεσα στους μεγαλύτερους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατατάσσεται στην δέκατη θέση παγκοσμίως. Ταυτόχρονα η Κύπρος έχει εξελιχθεί στο μεγαλύτερο κέντρο διαχείρισης πλοίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Τέλη και Φορολογικές Διατάξεις) Νόμος του 2010, αφού έλαβε την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως συμμορφούμενος με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες περί κρατικών ενισχύσεων, ψηφίστηκε από την Βουλή στις 29 Απριλίου του 2010, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 14 Μαΐου 2010 και έχει αναδρομική ισχύ από 1 Ιανουαρίου 2010.

Η ψήφιση του Περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Τέλη και Φορολογικές Διατάξεις) Νόμου του 2010 προσδίδει στην Κύπρο το προνόμιο να είναι η μοναδική Ευρωπαϊκή χώρα της οποίας το φορολογικό καθεστώς έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προσδίδει σε Επιλέξιμους Πλοιοκτήτες, Ναυλωτές και Διαχειριστές Πλοίων οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου, πλήρη απαλλαγή από τους Περί Φορολογίας τους Εισοδήματος Νόμου του 2002 έως (Αρ. 4) του 2009 ή οποιουδήποτε άλλου νόμου, αναφορικά με Επιλέξιμες Ναυτιλιακές Δραστηριότητες που αφορούν Επιλέξιμα Πλοία.

Επιλέξιμη Ναυτιλιακή Δραστηριότητα & Επιλέξιμο Πλοίο

Για τους σκοπούς του Περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Τέλη και Φορολογικές Διατάξεις) Νόμου του 2010 (στο εξής ο «Νόμος»), Επιλέξιμη Ναυτιλιακή Δραστηριότητα σημαίνει οποιαδήποτε εμπορική επιχείρηση ή δραστηριότητα η οποία συνιστά θαλάσσιες μεταφορές (δηλαδή θαλάσσιες μεταφορές αγαθών ή επιβατών εκτός της αιγιαλιτιδας ζώνης της Δημοκρατίας, εργασίες ρυμούλκησης και εργασίες βυθοκόρησης υπό όρους, εργασίες τοποθέτησης υποθαλάσσιων καλωδίων και ορισμένες δραστηριότητες παρεμφερείς με τις θαλάσσιες μεταφορές) και/ή η τεχνική διαχείριση ή η διαχείριση πληρώματος Επιλέξιμων Πλοίων.

Επιλέξιμο Πλοίο σημαίνει ποντοπόρο πλοίο, το οποίο (α) έχει πιστοποιηθεί σύμφωνα με τους ισχύοντες διεθνείς ή εθνικούς κανόνες και κανονισμούς, (β) είναι νηολογημένο στο νηολόγιο οποιουδήποτε κράτους που είναι μέλος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΙΜΟ) και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΙΕΟ), και (γ) απασχολείται στη μεταφορά οποιασδήποτε ανθρωπιστικής βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ορισμός δεν περιλαμβάνει τους ακόλουθους τύπους πλοίων: (i) αλιευτικά σκάφη και αλιευτικά σκάφη εργοστάσια, (ii) σκάφη τα οποία χρησιμοποιούνται κυρίως για το σκοπό αθλητισμού ή ψυχαγωγίας, (iii) σκάφη τα οποία έχουν κατασκευαστεί αποκλειστικά για εσωτερική ναυσιπλοΐα, (iv) πορθμεία και ρυμουλκά τα οποία χρησιμοποιούνται σε λιμάνια ή ποταμούς, (v) μόνιμες υπεράκτιες εγκαταστάσεις οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται για θαλάσσιες μεταφορές, (vi) μη αυτοκινούμενους πλωτούς γερανούς (vii) μη ποντοπόρα ρυμουλκά (viii) σκάφη μόνιμα αγκυροβολημένα τα οποία χρησιμοποιούνται για σκοπούς ξενοδοχείου ή εστίασης, και (ix) σκάφη τα οποία χρησιμοποιούνται κυρίως ως καζίνο.

Γενικές Αρχές

Ο Νόμος περιέχει ρητές πρόνοιες οριοθέτησης του αντικειμένου του φόρου χωρητικότητας (tonnage tax).

Οι πλοιοκτήτες Κυπριακών πλοίων εντάσσονται αυτόματα στο καθεστώς φόρου χωρητικότητας που προβλέπεται στον Νόμο. Οι πλοιοκτήτες αλλοδαπών πλοίων, οι ναυλωτές και οι πλοιο-διαχειριστές έχουν την επιλογή μεταξύ του συνήθη εταιρικού φόρου ή ένταξη για περίοδο 10 ετών στο καθεστώς φόρου χωρητικότητας που προβλέπεται στον Νόμο αναφορικά με όλα τα Επιλέξιμα Πλοία και όλες τις εταιρείες του ομίλου. Ο στόλος των πλοίων που θα ενταχθεί στο καθεστώς φόρου χωρητικότητας που προβλέπεται στον Νόμο θα πρέπει ως γενική αρχή να αποτελείται κατά 60% τουλάχιστον, από πλοία νηολογημένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο φόρος χωρητικότητας υπολογίζεται με γνώμονα την καθαρή χωρητικότητα (net tonnage) των Επιλέξιμων Πλοίων με βάση κλίμακες που περιέχονται στον Νόμο. Ο Νόμος εισάγει επίσης ετήσιο τέλος διαχείρισης νηολογίου ύψους 300 Ευρώ πληρωτέο από εγγεγραμμένο πλοιοκτήτη κάθε Κυπριακού πλοίου.

Επιλέξιμος Πλοιοκτήτης

Για σκοπούς του Νόμου, πλοιοκτήτης Κυπριακού ή Κοινοτικού (ο ορισμός συμπεριλαμβάνει επίσης πλοία νηολογημένα σε Νορβηγία, Ισπανία και Λίχτενσταϊν) πλοίου καθώς επίσης και πλοιοκτήτης Κοινοτικού και μη Κοινοτικού στόλου (δηλαδή άνω των 2 πλοίων τα οποία άμεσα ή έμμεσα ανήκουν στο ίδιο πρόσωπο ή εταιρείες του ίδιου ομίλου) μπορούν να θεωρηθούν ως Επιλέξιμοι Πλοιοκτήτες. Νοείται πάντοτε ότι τα σχετικά πλοία εμπίπτουν στον ορισμό του Επιλέξιμου Πλοίου και διεξάγουν Επιλέξιμη Ναυτιλιακή Δραστηριότητα. Ταυτόχρονα, νοείται ότι τα μη κοινοτικά πλοία συμμορφώνονται με τα διεθνή και κοινοτικά πρότυπα ασφαλείας.

Οι Επιλέξιμοι Πλοιοκτήτες που εντάσσονται στο καθεστώς φόρου χωρητικότητας βάση του Νόμου, απαλλάσσονται από οποιοδήποτε φόρο εισοδήματος για:

- (i) εισοδήματα που απορρέουν από εκμετάλλευση του πλοίου,
- (ii) εισοδήματα ή κέρδος που απορρέουν από την πώληση πλοίου ή την πώληση μετοχών της πλοιοκτήτριας εταιρείας,
- (iii) μερίσματα από κέρδη που καταβάλλονται άμεσα ή έμμεσα και τα οποία προκύπτουν από εκμετάλλευση ή πώληση πλοίου,
- (iv) τραπεζικό τόκο σε κεφάλαιο κίνησης ή ναυτιλιακό εισόδημα (νοούμενου ότι το εν λόγω εισόδημα χρησιμοποιείται για σκοπούς χρηματοδότησης ή για σκοπούς εκμετάλλευσης ή συντήρησης).

Επιλέξιμος Ναυλωτής

Ο Νόμος ερμηνεύει τον όρο «ναυλωτής» ως οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο που είναι ναυλωτής πλοίου δυνάμει γυμνής ναύλωσης (bare-boat charterparty) ή ναύλωσης κατά παραχώρηση (demise charterparty) ή χρονοναύλωσης (time charterparty) ή ναύλωσης για ορισμένο ταξίδι (voyage charterparty), και ιδίως το ναυλωτή του οποίου η βασική και κύρια απασχόληση είναι η εκμετάλλευση ναυλωμένων πλοίων τα οποία ανήκουν σε τρίτα πρόσωπα με σκοπό τη διενέργεια θαλάσσιων μεταφορών.

Για σκοπούς του Νόμου, ναυλωτής Κυπριακού ή Κοινοτικού πλοίου καθώς επίσης και ναυλωτής Κοινοτικού και μη Κοινοτικού στόλου (δηλαδή άνω των 2 πλοίων τα οποία άμεσα ή έμμεσα ανήκουν στο ίδιο πρόσωπο ή εταιρείες του ίδιου ομίλου) μπορούν να θεωρηθούν ως Επιλέξιμοι Πλοιοκτήτες. Νοείται πάντοτε ότι τα σχετικά πλοία εμπίπτουν στον ορισμό του Επιλέξιμου Πλοίου και διεξάγουν Επιλέξιμη Ναυτιλιακή Δραστηριότητα. Ταυτόχρονα, νοείται ότι τα μη κοινοτικά πλοία συμμορφώνονται με τα διεθνή και κοινοτικά πρότυπα ασφαλείας.

Οι Επιλέξιμοι Ναυλωτές που εντάσσονται στο καθεστώς φόρου χωρητικότητας βάση του Νόμου, απαλλάσσονται από οποιοδήποτε φόρο εισοδήματος για:

- (i) εισοδήματα που απορρέουν από εκμετάλλευση του πλοίου,
- (ii) μερίσματα από κέρδη που καταβάλλονται άμεσα ή έμμεσα και τα οποία προκύπτουν από εκμετάλλευση πλοίου,
- (iii) τραπεζικό τόκο σε κεφάλαιο κίνησης ή ναυτιλιακό εισόδημα (νοούμενου ότι το εν λόγω εισόδημα χρησιμοποιείται για σκοπούς πληρωμής εξόδων που προκύπτουν από το ναυλοσύμφωνο).

Ως προς τους ναυλωτές, ο Νόμος επιβάλλει επιπρόσθετη απαίτηση όπως «...το σύνολο της καθαρής χωρητικότητας των πλοίων που έχουν ναυλώσει και που περιλαμβάνονται στο σύστημα φόρου χωρητικότητας δεν επιτρέπεται να υπερβίνει, για περισσότερο από 3 συνεχόμενες φορολογικές περιόδους, το 75% του συνόλου της καθαρής χωρητικότητας όλων των πλοίων που ναυλώνονται ή που τυγχάνουν εκμετάλλευσης από ένα επιλέξιμο ναυλωτή» και περαιτέρω, «το σύνολο της καθαρής χωρητικότητας πλοίων που ναυλώνονται και περιλαμβάνονται στο σύστημα φόρου χωρητικότητας δεν επιτρέπεται να υπερβίνει, για περισσότερο από 3 συνεχόμενες φορολογικές περιόδους, το 90% του συνόλου της καθαρής χωρητικότητας όλων των πλοίων που ναυλώνονται ή τυγχάνουν εκμετάλλευσης από ένα επιλέξιμο ναυλωτή και που περιλαμβάνονται στο σύστημα φόρου χωρητικότητας, νοούμενου ότι κάθε πλοίο που ναυλώνεται: (α) είναι νηολογημένο σε νηολόγιο Κράτους Μέλους, ή (β) η διαχείριση του πληρώματος και η τεχνική διαχείριση αυτού διεξάγονται από την επικράτεια Κράτους Μέλους.»

Επιλέξιμος Διαχειριστής Πλοίων

Ως έχει ήδη αναφερθεί Επιλέξιμος Διαχειριστής Πλοίων ορίζεται ως οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης πληρώματος (crewing) και/ή τεχνική διαχείριση (technical shipmanagement) σε Επιλέξιμο Πλοίο ή Στόλο.

Αναφορικά με Επιλέξιμους Διαχειριστές Πλοίων που εντάσσονται στο καθεστώς φόρου χωρητικότητας βάση του Νόμου, δεν επιβάλλεται οποιασδήποτε φόρος για:

- (i) εισοδήματα από προσφορά υπηρεσιών διαχείρισης πληρωμάτων και/ή τεχνικής διαχείρισης,

- (ii) κέρδη και μερίσματα που καταβάλλονται άμεσα ή έμμεσα και τα οποία απορρέουν από προσφορά υπηρεσιών διαχείρισης πληρωμάτων και/ή τεχνικής διαχείρισης,

- (iii) τραπεζικό τόκο σε κεφάλαιο κίνησης ή ναυτιλιακό εισόδημα (νοούμενου ότι το εν λόγω εισόδημα χρησιμοποιείται για σκοπούς πληρωμής εξόδων που σχετίζονται με την διαχείριση πλοίων).

Η εμπορική διαχείριση πλοίων (commercial shipmanagement) φορολογείται σύμφωνα με τον συνήθη εταιρικό φόρο (10%) ενώ επιβάλλεται όπως ο σχετικός πλοιοδιαχειριστής:

- (i) διατηρεί πλήρως στελεχωμένο γραφείο στη Δημοκρατία και να εργοδοτεί ικανό σε αριθμό και προσόντα προσωπικό,
- (ii) τουλάχιστον (51%) του συνολικού αριθμού των προσώπων που εργοδοτεί ο διαχειριστής πλοίου στη ξηρά πρέπει να είναι Ευρωπαίοι πολίτες,
- (iii) είναι πιστοποιημένος σύμφωνα με τον Κώδικα ISM όσο αφορά την τεχνική διαχείριση ενώ όσο αφορά διαχείριση πληρωμάτων, απαιτείται συμμόρφωση με την Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας του 2006.

Επιπρόσθετα, πλοιοδιαχειριστές δικαιούνται να επωφελούνται από το σύστημα φόρου χωρητικότητας μόνο αναφορικά με επιλέξιμα πλοία η διαχείριση των οποίων διεξάγεται εξ' ολοκλήρου, από την επικράτεια χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι πληρούται, εάν η διαχείριση τουλάχιστον των 2/3 της ολικής χωρητικότητας των επιλέξιμων πλοίων υπό διαχείριση σε συγκεκριμένο φορολογικό έτος διεξάγεται από την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η χωρητικότητα, που υπερβαίνει το ποσοστό του 1/3 της χωρητικότητας του οποίου η διαχείριση δεν διεξάγεται εξ' ολοκλήρου από την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι επιλέξιμη για το σύστημα του φόρου χωρητικότητας και φορολογείται βάση του συνήθη εταιρικού φόρου.

Το νέο καθεστώς που απορρέει από τον πιο πάνω αναφερόμενο Περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Τέλη και Φορολογικές Διατάξεις) Νόμο του 2010, διευρύνει σημαντικά την εφαρμογή του φόρου χωρητικότητας στις ναυτιλιακές εταιρείες οι οποίες εδρεύουν στην Κύπρο, απλοποιώντας και μειώνοντας τη φορολογική επιβάρυνση. Ταυτόχρονα, οι πλοιοκτήτες πλοίων που φέρουν την Κυπριακή σημαία μπορούν να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που προσδίδει ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 3577/92 για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (θαλάσσιες ενδομεταφορές- cabotage) το Άρθρο 1 του οποίου προβλέπει ότι:

«...εφαρμόζεται η ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών εντός κράτους μέλους για τους πλοιοκτήτες της Κοινότητας των οποίων τα σκάφη είναι νηολογημένα σε κράτος μέλος και φέρουν τη σημαία του, υπό τον όρο ότι τα σκάφη αυτά πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να εκτελούν ενδομεταφορές στο εν λόγω κράτος μέλος....».

Το νέο καθεστώς φόρου χωρητικότητας έχει ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της Κυπριακής σημαίας και έχει καταστήσει πιο ελκυστική την Κύπρο ως ναυτιλιακό κέντρο διασφαλίζοντας μακροπρόθεσμη σταθερότητα. ●●●